

Žes někde něco ztratil

V době, kdy jsem pracoval na prosincových telegrafických recenzích, jsem se dozvěděl o úmrtí Violy Fischerové. O loňském Domku na vinici mluvila jako o Předkonci vztaženém na sebe... Řadu následných informací jsem pak po jistou dobu chtěl nechtě vstřebával skrz melancholický rastr, kupříkladu i zprávu o předkonci Aluze, která prý v současné podobě letos končí. Život. Konce. Začátky.

Alice Prajzntová (nar. 1982), mj. redaktorka *H_aluze*, vydala letos svou prvotinu nazvanou *Kotrmelína*; sbírka vyšla jako jedenáctá samostatně neprodejná příloha zmíněného literárně-kulturního časopisu (*H_aluze*, sine loco 2010). Osmatřicetka textů, absence velkých písmen a interpunkce, až na jedenáct výjimek absentují také názvy básní. Na prvních stranách sbírky nacházíme básně milostné až erotické. Působí z valné části neotřele a umějí zaujmout nejen několikaletým vzpomínáním ušního boltce coby erotogenní zóny. Není to totiž jen okouzlení, ale i rozčarování, trapnost, samota, stíní zde „jizvy dětství“, na stolku vedle postele stojí v prachu sklenice vody. (Podobně romanticky bezhlavá není ani ilustrátorka Eva Žižková, viz například kresbu na straně 10 s vykreslenými ponožkami.) Alice Prajzntová ale nehledí jen „do sebe“, řadu námětů zaslechne, zahlédne, odpozoruje, domýšlí. Budiž řečeno, že se pak v nejednom případě blíží k postupům prózy, portrétní miniatury. Ale protože s oblibou tematizuje například stáří (marnost, beznaděj), její chybějící léta s sebou nesou nebezpečí zabřednutí v klišé (s. 21 či 27). K sympatickým prvkům básničky poezie patří cit pro nová či nízkofrekvenční slova (kotrmelína, rohlice, hoc hoc, ale i gánek a posudinka). Třetí oddíl *Kotrmelíny* přináší značně rozptýlená témata: „minipovídka“, „Osteoporóza“, neonacisty, morgensternovskou hříčku („Nedorozumění“), momentku z vlaku, agitku o ženách bojujících v islamistických odílech... Ta bojující žena nicméně není úplně náhodná, ženskost můžeme kladně vnímat jako charakteristický rys sbírky. Například v textu na straně 35 je gramaticky (a s vášní) oslovována personifikovaná ženská „osoba“, abychom posledním slovem zjistili, že básnička oslovuje — zámek. Kotrmelína už není malá baletka či panenka, ale velká holka, zkoušená různými kotrmelci a úskálími „dospělého života“, včetně všednosti. Život s pocitem, „žes někde něco ztratil“...

Stejně jako prvotinu *Až dopiju, tak zaplatím* (2003), tak také svou druhou sbírku *Adresy* vydal **Jakub Chrobák** (nar. 1974) u vsetínského knihkupce a nakladatele Dalibora Maliny (Vsetín 2010). *Adresy* jsou tenkou sbírečkou a mohou připomenout obálku s dopisem. Čtyři oddíly, dvacet osm básní. Adresátkou druhého oddílu s křehce milostnými texty a vyznáními je básníkova žena. Čtvrtý oddíl je „dětský“. Hravý a větrný („Metúd chodí pásat větry“), s výjimkou úvodní básně jde vlastně o (slušnou) poezii pro děti. Zařazení takových textů může snad překvapit, proč by ale měly být děti z okruhu nejpodstatnějších adresátů básníkových zpráv vyřazeny? Nejpůsobivější texty nicméně přináší oddíly liché. Přesné směřování k pointě, jemné souzvuky, lyrika pomalého odtékání času, tichých zamžených chvil, okouzlujících i teskných. Petru Hruškovi, který se stal také kmotrem *Adresy*, je dedikována báseň „Ještě podzim“: „Táhle / se rozevřela noc: / nasládla vůni, / navlhla vodou / a prokřehlými prsty / bere tě podzim — / pod krkem.“ Texty prvního oddílu ostatně mají všechny adresu/dedikaci, na rozdíl od oddílu třetího, který je však tomu prvnímu tolik blízký. Hory, názvuky dialektu (nikoli jen na úrovni lexikální) a motiviky rodného kraje. „Kterési babí léto“: „Sviňa čas: / mží, až to tlačí. // Déšť, / tenký nadoraz, / kapavý, pravidelný hlas, zapadá do bodláčí...“ Ve srovnání s prvotinou ubylo „mladických“ gest: „Až si připoutáme Měsíc / Psi přestanou výt“ (báseň „Pokrok“); „Rozmlátíš bělobu, / do tváře ji vmeteš, / potom klid“ („Báseň pro leden“ /2003/), vytratily se skácelovské tóny, mírně ubylo slov, výraz se ztišil. Ano! Přirozeně se z Chrobákovy poezie vytratily pohledy chlapecských očí. A redukovány byly ozvěny řecké regionální, což mě na první pohled trochu zamrzelo, jenže — takto je to dobré...

Vrstevnice (Weles, Brno 2010) jsou již šestou sbírkou **Petra Čermáčka** (nar. 1972). Název knížky je velmi příznačný. Odkazuje ke krajině a tak trochu i k chůzi tou krajinou. K chůzi, která nespěchá k cíli, ale třeba kopec postupně obkružuje. K chůzi pomalé, zamýšlené, pozorné: „línání světla / nedověřeného ticho“. Stromy, ptáci. Linky vrstevnic spojují (a do sebe uzavírají) místa se stejnou nadmořskou výškou. Dodejme, že ve sbírce spojují nejen místa, ale také lidi, chvíle, dojmy, sny... Z lidí jsou to u Petra Čermáčka především žena a dcera, jimž je řada textů věnována a které se v mnoha básních objevují.